

Неделимостта на всички неща

Ние дискутирахме механизмите, които умът използва за своя защита, предпазването си и изпълнение на намеренията. Тези психологически механизми са много фини, по фини дори и от електронно оборудване и са невидими за обикновено възприемане. Често те слагат ръка над самия индивид който ги използва, и както служителят може да подтисне началника си при определени условия, самият механизъм може да ни попречи да имаме какъвто и да е контрол над него. Това е което се нарича чудовището на Франкенщайн. Тези чудовищни механизми по-късно ще бъдат в положение да са в приятелско отношение с цялата личност, така че могат и да предизвикат революция срещу централното правителство на тялото. Но в началото ще бъдат насочени и използвани за определени цели, като защита на собствения аз.

Тези механизми са много особени по природа, и тяхната истинска сила лежи в тяхната неразбираемост. Много неща стават силни, когато те не могат да бъдат разбрани. Трудни личности на този свят са тези които не могат да бъдат разбрани. Ако можем да ги разберем, няма да съществува трудност. Те са толкова комплицирани в характера си, че не можем да знаем пътя по който ще се придвижат и целите които ще направляват

действията им. Има много видове механизми от този вид, всички които са изброени във възходящ ред в науката на психоанализата и е трудно всеки един от тях да бъде изброен. Мога да дам само няколко примера как работят тези механизми.

Важен способ от такаъв вид е това което обикновено наричаме ‘принцип на отдръпването, движение назад’. Това е определен психологически термин, който има огромно значение зад него. Регресията е вид отдръпване, връщане от главната цел. Умът, с помощта на сетивата държи пред себе си целта с която желае да се справи, контактува и използва като бъдещ повод. Но ние знаем много добре, че условията в живота са такива, че не всяка подбуда може да бъде изпълнена. Има определени желаниа, които не могат да се изпълнят по очевидни причини – физиологически причини. Тялото ни може да бъде твърде слабо и неспособно да изпълни определено желание. Може да сме финансово неспособни, или социално ограничени, и т.н., така че главната цел на ума да не бъде изпълнена. И така, каква е алтернативата? Единствената алтернатива е оттеглянето.

Ако врагът е твърде силен, оттеглянето е мъдрост. Когато е умно да се атакува, ще атакуваме. Когато не е мъдро да се атакува, оттеглянето е по-добро. Умът също използва тези тактики на армиите при война. Той приема оттегляне и вместо да иска „А”, продължава към по-долна сетпен и иска „Б”, което е следващото най-добро нещо. Когато е абсолютно сигурно, че целта не може да бъде постигната в сегашните условия, тогава би следвал принципа, че каквото е достъпно при дадени условия, това е приемливо. Ако „Б” не е достъпно, или може би твърде трудно да се достигне, то тогава търси „В”, което е от още по-ниска степен. Така умът може да слезне на много ниско ниво в исканията си, ограничавайки целите си почти до върха на топлийка – но основата на тоталния натиск на тази сила е първоначалната цел. Желанието не си е отишло, а природата на обекта се е смалила. Вместо да работи в широк кръг, то сега е приело алтернатива на решението, че в по-малък кръг би било по-добре при тези обстоятелства.

Понякога, въпреки че е много рядко става това, е съвсем невъзможно да се изпълни каквото и да е желание. Тогава умът отдръпва напълно себе си в пашкула на телесната индивидуалност. В това състояние хората стават

невротици. Невротичното състояние е ограничаване на желанието за външни цели и тогава се насочва навътре към своето собствено тяло, когато всяка друга алтернатива се провали. То ще опита всичко на което е възможно, разбира се. Никой не може да бъде по-хитър на този свят от желанието. И все пак, когато алтернативи въобще не са видими в близко бъдеще, тогава идва възможността ума да създаде свой собствен свят в себе си. Умът може да създаде царство което да управлява без какъвто и да е външно ограничение. Може да построи град за себе си, кадето да сме върховния господар, където всичко ще бъде извършвано по наша воля, законът ще оперира по наше желание. Можем да създадем такъв свят за себе си, и никой няма да може да престъпи заповедите срещу този свят. Това е света на невротичите. Нервите са опънати за да създадат едно вътрешно състояние на въображаемо задоволство, където външните обекти се идентифицират с върешни състояния и концепциите заместват възприятията.

Тези психологически състояния могат да се сбъркат за чисти и успешни достижения, например като себеконтрол. Когато една личност е напълно интровертна в себе си поради силата на обстоятелствата, състоянието не може да бъде наречено себеконтрол, защото сме били насилени да отдръпнем себе си в при тези обстоятелства – не поради волята ни, а заради сила която е била наложена върху нервите ни. Регресивният принцип е този който кара хората да се привържат към прости и глупави неща като дневник, бастун, котка, куче и т.н. Това са хора които нямат притежания освен малко кученце, котка или дори не и това, чаша или бастун, който е тяхно единствено притежание. Ако вземем бастуна те ще се нахвърлят върху нас като лъвове. Бастунът е целия техен живот, тъй като цялата сила на тяхната персоналност е била концентрирана върху наивни обекти вместо цялото външно проявление – но този наивен обект не е такъв за определената личност. Когато тези обекти не са достъпни навън, те могат да бъдат заместени от вътрешни настроения, прищявки, фантазии и лични възгледи върху живота.

Това е така, когато хората са разпалени в мненията си и не се съгласяват с всички останали мнения. Това не е добро качество; това е вид невротично състояние, където не се съгласяваме с ничие мнение на този свят, и не знаем какво става с нас. Ние можем да бъдем с впечатление, че сме много мъдри личности и че другите са глупаци, и затова нашите мнения трябва да господстват над другите. Но това което става с нас е, че ние сме нервни, защото желанията които са били отдръпнати вземат надмощие. Те

затвърждават егото и затова егото създава свой собствен свят, един свят на себегосподство. Когато обектите за задоволяване не са достъпни, егото създава субективни състояния, при които иска да се налага над другите като единствен управляващ принцип в живота. Тези нездравословни умствени състояния, които човек се идентифицира със собствения си индивидуален аз може да бъдат сбъркани за духовни достижения, строгости и дори напреднали йога видения – които в случая въобще не са такива и са далеч и изцяло извън истината.

Друг такъв механизъм на ума се нарича изместване, където той замества едно състояние с друго такова. Този акт на изместване може да е особена маневра на ума, за да намери обект за осъществяване на желанието в някой определен физически обект или умствено състояние, което е най-близо по характеристики към желанния обект, да може да бъде визуализиран като незабавно достижим или такова едно състояние. Това заместване може да е външно или дори вътрешно. Вътрешно може да приеме много отворителни форми на заместване. Например, актът на себеконтрол може да извика у нас дълги часове сън и няма да знаем, че въобще има нещо общо със себеконтрола. Ние ще си мислим, че сме велики йоги, напълно обуздали нашите сетивни и умствени активности, но умът се е отдръпнал от това състояние като предизвиква сън. Същото е и с лакомията – огромен глад и ненаситно желание да се яде, което е съответствие на съня. Те работят заедно. Едно неутолимо желание да се яде храна когато е възможно и във все по-големи и по-големи количества, да се спи колкото се може повече са негативни състояния предизвикани от опита на себеконтрола. Но никой не би си представил, че въобще има нещо общо със себеконтрола. Би казал, че има нещо друго и няма връзка с духовната практика, въпреки че има голяма връзка, защото единствената цел на ума е удоволствието. За него няма друга цел в живота, и така или иначе – и с какъвто и да е метод, просене, вземане на заем или крадене, който и метод да следва – той ще намери удоволствието което търси. Ние изпълняваме или пряко, или непряко желанията си.

Умът може да възприеме едновременно тези два метода. Заместването е трик, който умът играе за да отложи акта на удовлетворяване, докато дойде време обстоятелствата да са благоприятни за това. Защо спим ден и нощ непрекъснато? Това е защото сънят е състояние на забравя на всички проблеми. Ако имаме проблеми, най-доброто нещо би било да не мислим за тях; но умът когато е активен естествено ще мисли за тях, или най-малкото подсъзнателно. Той желае да измие спомена, или дори ако е

възможно да оттегли въобще съзнанието от проблема като отива в сън. Или пък бента може да се скъса в съвсем друга посока - да съществува желание с определен характер, което да се разглежда като невинно от обществото. Има определени желания, които обществото разглежда като вредни, но има и други желания, които обществото в глупостта си, разглежда като невинни или безвредни.

Така умът се обръща в тези направления, които социалния ред разглежда като безвредни – такива например като правене на пари. Ако сме алчни, мислим само за долари и рупии (съответно евро) и нямаме друг интерес, освен правене на пари, и ще бъдем с впечатлението, че сме невредими. Грешката на обществото е, че не разбира какво е истинския морал. Ние продължаваме традиции, които често са с погрешен начин на действие. Така фундаменталните желания у човек могат да вземат различни направления на действие, и обществото изглежда, че не съзнава тези трикове на ума. Те биват забелязани само при определени особени начини на изразяване на желанията, като се забравят фините начини по които може да работи. Никой например не ни осъжда за преяждане. Никой не мисли, че сме с лошо поведение, ако сме лакомници. “*Oh, bahut khata hai*”. [хинди – О, той много яде.] Те просто ще ни направят забележка и ще отминат. Няма да мислят, че има нещо съвсем сериозно, защото обществото не е достатъчно мъдро да навлиза надълбоко в психологическа материя.

Обществото е глупаво по много отношения. То не разбира всички тайни; а само следва традицията. Алчността за богатство и собственост, желанието да се яде и подтика за дълго спане са вредни, така както всяко друго желание, което обществото разглежда като вредно. Също, жадуването за слава – уголемяване на егото като влага в социален статус – е също толкова опасно, колкото и всичко друго може да бъде в социалния живот. Когато ние дискутираме основните принципи на йога, ние няма да говорим с термини на традицията или да следваме отгъпканите пътеки и да настояваме, че пием вода само от един извор просто защото дядо ни го е изкопал. Този вид принцип не ще работи, когато се движим по пътя към все по-голяма безпристрастност на сондирането.

Сред многото други механизми на ума, механизма на отдръпването и заместването както видяхме, обясняват как умът замества или подменя

едно нещо с друго, с впечатлението, че върши нещо изцяло извън погледа на ограничаващи закони, и в същото време намира място, отдушник за своето собствено лично задоволяване.

Има друг механизъм, наречен проекция, където някой започва изведнъж да осъжда хората за също нещо, което той е извършил. Това е особен трик на ума, при който хората изведнъж стават важни като забелязват лошото у другите. Когато нямаме собствена важност, най-добрия начин да станем важни е да критикуваме прославени хора – и тогава изведнъж ставаме важни. Социалната глупост е такава и не разбира, че това е трик прикрит зад умствената активност. Сисупала изведнъж станал велик като критикувал Бог Кришна. Той бил една незначителна личност, и все пак неговото име се спомня дори днес просто защото е обиждал публично Бог Кришна. Ако не можем нито да напишем нещо, нито да разберем нещо, ние критикуваме великия автор, пишем противоположна критика на великата творба, и ставаме много важни. „Той трябва да е много велик и учен човек. Той е критикувал Бернард Шоу и Х.Г.Уелс. Той трябва да е по-велик от самия Х.Г.Уелс.” Може да е глупав идиот който не знае нищо, и все пак изведнъж идва и придобива важност въпреки негативната си природа, поради критиката си към велики гении.

Това е друг трик на ума, и ние го практикуваме всеки ден. Ние не сме над него; ние нямаме какво да правим освен това единствено. От сутрин до вечер критикуваме хората с впечатлението, че вършим огромно правосъдие и практикуваме добродетели не знаейки, че дяволът работи вътре за да ни изведе навън на пътеката. С определен механизъм на проектирането се виждат собствените ни ограничения. Онова което ни липсва, ние го виждаме като липсващо у другите и по този начин навлизаме в живота. Този вид проектиране може да е положителен или отрицателен. Когато е положителен, нашите желания изглежда да са изпълними в контекста на съществуването им в другите хора. Когато е отрицателен, виждаме нашите собствени ограничения в другите. По който и начин да работим ще открием, че ума е злонамерен дявол и не може да бъде лесно доведен до точката на истински и положителен контрол.

Йогите са много редки. Ако внимателно изследваме истината на нещата ще открием, че почти не съществува такава личност на този свят. Ние не можем да намерим гуру, учители и адепти лесно, защото много търсачи

все чакат поради невъзможността да разберат какво става с тях. Това е така защото съзнанието се идентифицира с всяко едно състояние през което то преминава. Трудността да се разбере собствената същност лежи в това, че в който и стадий да сме и каквото и да е състоянието през което преминаваме, то става част от природата ни. Ние ставаме същия обект който изследваме, и така пропадаме в опитите си. Има безбройни устройства, които умът изработва за да задържи временното състояние като заместител на определено по-висше състояние което изискваме от него, просто защото умът отказва да види значение в принципа зад по-висшето поведение което искаме да следва.

Отново идваме до точка от необходимост за по-висше обучение в полето на практическия живот. Невъзможността на ума да чете значението в нещата го прави също неспособен да ги доближи и да ги вземе като негови водачи или приятели в живота. Принципите на йога практиката са принципи на по-висш живот, и тези принципи трябва да станат част от природата на индивида, така че да са инструменти за по-висш прогрес. Но приятелството с тези принципи не може да се установи докато те не бъдат разбрани. Затова от наша страна става задължително всеки принцип който трябва да следваме, да е изцяло разбран и да стане част от съществуването ни.

В духовния живот „знанието” не може да бъде изолирано от „съществуването”, въпреки че практическия живот е свят на опитности и такова раздвоение съществува. Знанието ни няма връзка с нашето ‘същество’ и затова става безполезно бремене, когато действителни трудности трябва да бъдат посрещнати в живота. Професионалното и академично знание не от полза в живота, защото то някак си се е разклонило от нашето ‘същество’. Животът ни е различен от това което знаем за него. Но тук, в духовния живот е в сила точно обратното. Всяка стъпка е стъпка към ‘съществуването’, а не просто ‘знаене’ като изолиране на себе си от обекта на познанието. Крайната цел на духовния живот е Универсалното Същество, и всяка стъпка която предприемаме към това също е по-висша форма на интегрално съществуване, насочена към Универсалното Същество.

Така, ‘съществуването’ не може да бъде разделено от ‘знанието’. Всички философии и на изток и на запад си тормозят главите дори и в днешни дни, да намерят връзка между мисъл и съществуване. Мисълта различна ли е от

съществуването или е във връзка със съществуването? Съществуват поне три вида философии, които разглеждат мисълта като отделна и напълно изолирана от обекта на познание. Това са материалистическите теории, или това което те наричат ‘реализъм’ в модерната философска епистемология. Обекта на познание е съвършено различен от процеса на мисълта, която узнава обекта. Има други, които следват посреднически курс, като приемат, че има принос и от обекта, и от субекта в акта на възприемане. Има елемент на обективност в узнаването на всичко, и също в елемента на субективността. Има и други които идват до заключение, че накрая не може да има никакъв вид разлика между обективното и субективното състояние в акта или процеса на познание. Традиционно, това са школите на Двайта, Васищадвайта и Адвайта. Те следват постепенните етапи на интелектуално възприемане на връзката между субект и обект. Но няма какво да се каже, душата не може да бъде спокойна докато е притежавана от нейния обект в неразделна връзка.

Ние не можем да сме щастливи, докато сме в притежание на обект в неразделна връзка. Ние чувстваме несигурност, ако има дори и малък шанс съществото ни да бъде разделено от обекта който притежаваме. Дори когато притежаваме това което сме искали, вътре в нас има един фин страх, че един ден ще бъдем лишени от него. Този страх може да бъде премахнат само ако притежанието е пълно. Притежанието на богатство, например, не е пълно притежание, защото никой не може да бъде едно с богатството си. Богатството е вътре в нас, така че няма такова нещо като истинско сигурно притежание на богатство; затова всеки богат човек е несигурен и нещастен, дълажащо се на страха, че един ден може да бъде лишен от всички свои притежания. Дотогава докато обекта стои извън субекта, има несигурност от страна на субекта и спотаен страх, че един или друг ден е възможно да бъде лишен от притежанията си.

Цялата тази трудност се поражда от несвойнствения фактор все още присъстващ във вътрешното, въображаемо притежание на един обект. Ние трябва да разберем, че дотогава докато има различие между мисъл и същество, съзнание и обект, тогава ще има една фина несигурност и фино нещастие работещи отвътре, по простата причина, че съществото не може да бъде делено. Не може да има разделяне на това което в действителност е неделимо. Неделимостта на нещата е тази която пита за своето осъществяване чрез притежанието на обекти. Искането на един обект от субекта е външно проектиране, една символична проява, едно представяне на субекта искащ единство на съществуването.

В практиката на йога на всяко ниво има издигане от по-нисше състояние на съществуване към по-висше състояние, при което знанието става идентично със съществуването на обекта. Идентичността на знание и същество е тази, която трябва да ни води в практиката ни на себеконтрол. Когато обекта стои извън знанието, себеконтролът ще е провал. Затова позитивната тъждественост трябва да следва дори в проявената си форма, за да видим мъдростта със средствата на себеконтрола водещи към по-висшите достижения в йога, отколкото да сме хванати от механизмите на ума, които са готови да ни измамат на всяка стъпка от практиката ни.